

Výklad projevu vůle

Výslovný projev vůle se vykládá především podle použitého slovního vyjádření (podle smyslu, které použité slovní vyjádření obvykle znamená). Současně je třeba přihlížet ke všem okolnostem, za kterých bylo slovní vyjádření učiněno (zejména ke skutečné vůli jednatelického účastníka, tj. k tomu, jaký význam přiřkládá použitému slovnímu vyjádření sám účastník) a zda za těchto okolností bylo mezi účastníky zřejmé, o jaký projev vůle se jedná; rozhodné jsou přitom jen okolnosti, existující v době, v níž byl projev vůle učiněn, neboť jde o to, aby obsah projevu vůle, který jednatelický učinil, byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době, kdy byl učiněn. Celkové zhodnocení všech rozhodných okolností pak musí odpovídat pravidlům slušnosti a občanského soužití.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1567/2008, ze dne 3.6.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. N., zastoupeného advokátem, proti žalovanému H. D., a.s., zastoupenému advokátem, o 195.959,- Kč s úroky z prodlení, vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp.zn. 8 C 141/2002, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. července 2007 č.j. 49 Co 78/2005-92, tak, že rozsudek krajského soudu a rozsudek Okresního soudu v Prostějově ze dne 26. listopadu 2004 č.j. 8 C 141/2002-70 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Prostějově k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobce se (žalobou podanou u soudu prvního stupně dne 24.7.2002) domáhal, aby mu žalovaný zaplatil 195.959,- Kč s 10% úroky z prodlení od 1.1.2001 do zaplacení. Žalobu odůvodnil tím, že žalovaný, u něhož pracoval na základě pracovní smlouvy ze dne 1.10.1997 jako technický vedoucí, mu dne 12.5.1999 dal výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce. Dopisem ze dne 13.7.1999 žalobce oznámil žalovanému, že trvá na dalším zaměstnávání, a dne 16.7.1999 uplatnil neplatnost uvedené výpovědi žalobou podanou u Okresního soudu v Prostějově. Vzhledem k tomu, že řízení o neplatnost výpovědi „pravomocně neskončí do 31.7.2002“ (proti rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 26.2.2001 č.j. 4 C 431/99-84, jímž bylo určeno, že výpověď ze dne 12.5.1999 je neplatná, bylo podáno odvolání, o němuž dosud nebylo odvolacím soudem rozhodnuto) a poté by nárok žalobce na náhradu mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru „mohl být namítán jako promlčený“, žalobce „z opatrnosti a důvodu uvedeného v § 261 odst.1 a § 263 odst. 1 zák. práce“ uplatňuje tento nárok již nyní a - vycházející z průměrného výdělku 11.527,- Kč - požaduje po žalovaném náhradu mzdy za období od 1.8.1999 do 31.12.2000, kdy byl až do přiznání předčasného starobního důchodu veden u úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání.

Okresní soud v Prostějově rozsudkem ze dne 26.11.2004 č.j. 8 C 141/2002-70 mezitímně rozhodl, že „nárok žalobce je dán“. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 26.2.2001 č.j. 4 C 431/99-84 „ve spojení“ s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 6.5.2003 č.j. 15 Co 174/2001-114 bylo pravomocně určeno, že výpověď z pracovního poměru daná žalobci dopisem žalovaného ze dne 12.5.1999 je neplatná, a že žalobce dne 13.7.1999 písemně oznámil žalovanému, že trvá na tom, aby ho žalovaný dále zaměstnával. V řízení o neplatnost výpovědi sice žalobce při jednání před Okresním soudem v Prostějově dne 13.3.2000 do protokolu uvedl, že „nemá zájem na tom, aby byl nadále u žalovaného zaměstnán s ohledem na to, jak se k němu zachoval“, z výsledků provedeného dokazování však podle názoru soudu prvního stupně

„vyplývá, že žalobce neměl v úmyslu svým prohlášením při jednání způsobit následky podle § 61 odst. 3 zák. práce“ (tj. fikci rozvázání pracovního poměru dohodou bez náhrady mzdy), protože „v dalším řízení o neplatnost výpovědi pokračoval a podle následujícího obsahu spisu 4 C 431/99 se o prohlášení žalobce žádný z účastníků nezmiňuje“, přičemž „i z hlediska logického vzniká otázka, proč by se žalobce výslovně vzdával všech svých finančních nároků za situace, kdy byl bez zaměstnání, a tedy bez jakéhokoli příjmu, a proč by ve sporu o neplatnost výpovědi pokračoval“. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že protokol o jednání ze dne 13.3.2000 „je ve svém obsahu neúplný či nepřesný“, když „přihlédl rovněž k ust. § 240 odst. 3 zák. práce“, podle kterého je třeba projev vůle „vykládat tak, jak to se zřetelem k okolnostem, za kterých byl učiněn, odpovídá dobrým mravům“. Protože „výsledkem takového výkladu je pak závěr, že žalobce sporné vyjádření vyslovil proto, že chtěl dosáhnout určité dohody ve sporu o neplatnost výpovědi“, a tedy „není z něj možno dovozovat s přihlídnutím k výše uvedeným okolnostem změnu jeho postoje k dalšímu zaměstnávání“, soud prvního stupně „k vyjádření žalobce ze dne 13.3.2000 nepřihlížel a vycházel z jeho nesporného písemného projevu vůle ze dne 13.7.1999“ a za této situace dovodil, že „všechny podmínky pro náhradu mzdy podle § 61 odst. 1 zák. práce jsou splněny“.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 31.7.2007 č.j. 49 Co 78/2005-92 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že „mezi účastníky není sporu o tom“, že žalovaný se žalobcem neplatně rozvázal pracovní poměr výpovědí ze dne 12.5.1999 a že dopisem ze dne 13.7.1999 žalobce žalovanému oznámil, že trvá na tom, aby byl i nadále zaměstnáván sjednanou prací podle pracovní smlouvy, přičemž, jde-li o základ nároku na náhradu mzdy podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce, pak „spornou zůstala pouze otázka“, zda žalobce svým prohlášením učiněným dne 13.3.2000 u jednání soudu v průběhu řízení o neplatnost výpovědi z pracovního poměru změnil své stanovisko ze dne 13.7.1999 o trvání na dalším zaměstnávání u žalovaného. Vzhledem k rozdílným stanoviskům účastníků ohledně této skutečnosti odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně „přistoupil k výkladu projevu vůle žalobce (§ 240 odst. 3 zák. práce), který je zachycen v protokole o jednání před Okresním soudem v Prostějově ve věci vedené pod sp. zn. 4 C 431/99“. V jeho rámci vzal v úvahu, že tomuto jednání, u něhož účastníci probírali možnost smírného vyřešení sporu, předcházela dne 10.3.2000 porada žalobce se zástupcem JUDr. P., z jejíhož obsahu „je zřejmé“, že žalobce se nacházel v situaci, kdy byl bez finančních prostředků, a „byl si vědom existence svého nároku na náhradu mzdy v případě určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru výpovědí“, avšak „byl ochoten přistoupit na ukončení sporu a současně i svého pracovního poměru u žalovaného, bude-li mu tato náhrada mzdy vyplacena“; tato skutečnost pak koresponduje i s obsahem protokolu ze dne 13.3.2000, kdy po sporném prohlášení, že žalobce „na žalobě o neplatnost výpovědi trvá, nemá zájem na tom, aby byl nadále u žalovaného zaměstnán s ohledem na to, jak se k němu zachoval“, následuje přednes zástupce žalobce, který „již hovoří o ochotě žalobce ukončit pracovní poměr účastníků dohodou ke dni 13.3.2000 za podmínky, že mu žalovaný doplatí ušlou mzdu od 1.8.1999“. Za této situace „s ohledem na celkový obsah jednání soudu ze dne 13.3.2000 a s přihlídnutím k okolnostem, které tomuto jednání předcházely“, se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o tom, že ze sporného prohlášení žalobce „nelze dovodit, že jím mínil projevit vůli, že již netrvá na tom, aby jej žalovaný dále zaměstnával, nýbrž pouze prezentoval svou ochotu dohodnout se s žalovaným na ukončení sporu za určitých podmínek“, které „sice nevyplývají přímo z jeho prohlášení, tak jak bylo v protokole zachyceno, ovšem jsou zachyceny v projevu zástupce žalobce a jsou zcela v kontextu s obsahem jednání mezi žalobcem a jeho zástupcem ze dne 10.3.2000“. Odvolací soud proto uzavřel, že soud prvního stupně „posoudil otázku existence nároku žalobce na náhradu mzdy podle § 61 odst. 1 zák. práce správně“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Namítal, že projev vůle žalobce zachycený v protokole o jednání před Okresním soudem v Prostějově v řízení o neplatnost výpovědi o tom, že žalobce „na žalobě o neplatnost výpovědi trvá, nemá zájem na tom, aby byl nadále u žalovaného zaměstnán s

ohledem na to, jak se k němu choval“, byl „zcela určitý, obsahově naprosto jednoznačný a neobsahoval žádné podmínky či odkazy“. Takto výslovně zachycený projev vůle nelze podle názoru dovolatele vykládat ve smyslu ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce jinak, než to odpovídá jeho jazykovému projevu a doslovnému (verbálnímu) výkladu, a nelze „pomocí dobrých mravů mu dávat zcela jiný obsahový význam, než z projevené vůle skutečně plyne“. Soudy obou stupňů s poukazem na dobré mravy tak projev vůle žalobce „vlastně doplnily o něco, co žalobcem ani jeho právním zástupcem nebylo v rámci jednání o smíru před soudem prvního stupně vůbec projevono“, a obsahově a významově naprosto jednoznačný projev vůle „vyložily evidentně v rozporu s jeho doslovným (verbálním) zněním obsaženým v protokolu“, jehož správnost a úplnost ostatně potvrdil i samotný žalobce, když na dotaz zástupce žalovaného u jednání dne 21.10.2004 uvedl, že „...skutečně řekl to, co je zaznamenáno v protokolu...“, a že „co se týče protokolu, může říct, že je úplný“. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), se nejprve zabýval tím, zda v posuzovaném případě je dovolání přípustné.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst.1 písm. a) o.s.ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm.b) o.s.ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst.1 písm.b) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.].

Žalovaný napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen. Protože dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. není v této věci přípustné (ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno žádné rozhodnutí ve věci samé, které by odvolací soud zrušil), může být přípustnost dovolání v této věci založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., tedy jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhá - srov. § 241a odst. 2 a § 242 odst. 3 o.s.ř.), že žalobce pracoval u žalovaného na základě pracovní smlouvy ze dne 1.10.1997 jako „technický vedoucí firmy“. Dne 12.5.1999 dal žalovaný žalobci výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. f) zák. práce, podle níž měl pracovní poměr účastníků skončit uplynutím výpovědní doby dne 31.7.1999. Dopisem ze dne 13.7.1999 žalobce oznámil žalovanému, že „trvá na tom, aby byl i nadále zaměstnáván sjednanou prací a ve sjednaném místě podle pracovní smlouvy“, a neplatnost výpovědi uplatnil žalobou podanou dne 16.7.1999 u Okresního soudu v Prostějově. V průběhu řízení o neplatnost výpovědi žalobce za přítomnosti svého zástupce advokáta JUDr. I. P. (v substituci za advokáta JUDr. P. K.) u jednání před Okresním soudem v Prostějově dne 13.3.2000 prohlásil do protokolu, že „na žalobě o neplatnost výpovědi trvá, nemá zájem na tom, aby byl nadále u žalovaného zaměstnán s ohledem na to, jak se k němu zachoval“. Zástupce žalobce následně uvedl, že „žalobce je ochoten ukončit pracovní poměr účastníků dohodou za dané situace, a to k dnešnímu dni 13. března 2000 s tím, že žalovaný doplatí ušlou mzdu od 1.8.1999, uvede nadbytečnost zaměstnance jako důvod skončení pracovního poměru a vyplatí žalobci dvouměsíční odstupné...“; žalovaný s dohodou nesouhlasil a na výpovědi trval. Rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 26.2.2001 č.j. 4 C 431/99-84, potvrzeným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 6.5.2003 č.j. 15 Co 174/2001-114, bylo určeno, že výpověď z pracovního poměru daná žalobci dopisem žalovaného ze dne 12.5.1999 je neplatná; tento rozsudek nabyl právní moci dne 24.6.2003. Z důvodu neplatného rozvázání pracovního poměru výpovědi ze dne 12.5.2003 se žalobce touto žalobou (podanou u soudu prvního stupně dne 24.7.2002) domáhá náhrady mzdy za období od 1.8.1999 do 31.12.2000, kdy mu byl přiznán (předčasný) starobní důchod.

Projednávanou věc je třeba posuzovat - vzhledem době, za kterou žalobce uplatněný nárok požaduje - podle zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 31.12.2000, tj. do dne, než nabyly účinnosti zákony č. [155/2000](#) Sb., č. [220/2000](#) Sb., č. [238/2000](#) Sb., č. [257/2000](#) Sb. a č. [258/2000](#) Sb. (srov. § 364 odst. 2 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce) - dále jen „zák. práce“.

Podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce dal-li zaměstnavatel zaměstnanci neplatnou výpověď nebo zrušil-li s ním neplatně pracovní poměr okamžitě nebo ve zkušební době a oznámil-li zaměstnanec zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy. Tato náhrada přísluší zaměstnanci ve výši průměrného výdělku ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, až do doby, kdy mu zaměstnavatel umožní pokračovat v práci, nebo kdy dojde k platnému skončení pracovního poměru.

Podle ustanovení § 61 odst. 3 písm. a) zák. práce rozvázal-li zaměstnavatel pracovní poměr neplatně, avšak zaměstnanec netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, platí, pokud se nedohodne se zaměstnavatelem písemně jinak, že jeho pracovní poměr skončil dohodou, byla-li dána neplatná výpověď, uplynutím výpovědní doby; v tomto případě má zaměstnanec nárok na náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku za dobu výpovědní doby.

Rozvázání pracovního poměru výpovědí je neplatné, jen jestliže byla jeho neplatnost určena pravomocným soudním rozhodnutím (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19.3.1997 sp. zn. 2 Cdon 475/96, uveřejněném pod č. 75 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997). Jestliže soud žalobě zaměstnance o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru pravomocným rozhodnutím vyhověl a zaměstnanec oznámil zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, jeho pracovní poměr trvá i nadále a zaměstnavatel je povinen poskytnout mu náhradu mzdy, a to ode dne, kdy oznámil zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání (§ 61 odst. 1 zák. práce). Netrvá-li však zaměstnanec na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával (tj. neoznámí-li zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání, nebo sdělí-li zaměstnavateli, že na dalším zaměstnávání netrvá), nastává - ačkoliv byla pravomocným rozhodnutím soudu vyslovena

neplatnost rozvázání pracovního poměru - právní fikce rozvázání pracovního poměru dohodou (§ 61 odst. 3 zák. práce).

Zaměstnanec může oznámit zaměstnavateli, že trvá na tom, aby ho dále zaměstnával, kdykoliv poté, co mu zaměstnavatel dal neplatnou výpověď, nejpozději však do rozhodnutí soudu, jímž bylo řízení o žalobě zaměstnance o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru výpovědi pravomocně skončeno a kterým byla určena neplatnost rozvázání pracovního poměru. Zaměstnanec může své stanovisko o tom, zda trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, změnit, a to i opakovaně. Z hlediska ustanovení § 61 odst. 1 a 3 zák. práce je rozhodné, jaké své stanovisko o tom, zda trvá nebo netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, oznámil zaměstnavateli v době vyhlášení (vydání) soudního rozhodnutí o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru (srov. například právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11.10.2001 sp. zn. 21 Cdo 2905/2000, uveřejněném pod č. 77 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2002).

V této souvislosti je třeba mít na zřeteli, že zaměstnanec ve smyslu ustanovení § 61 odst. 3 zák. práce netrvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, nejen tehdy, jestliže zaměstnavateli až do vyhlášení (vydání) soudního rozhodnutí o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru vůbec neoznámí, že trvá na tom, aby ho zaměstnavatel dále zaměstnával, ale i tehdy, jestliže oznámí následně zaměstnavateli, že - oproti svému původnímu stanovisku - na dalším zaměstnávání již netrvá a na tomto (novém změněném) stanovisku setrvá až do vyhlášení (vydání) soudního rozhodnutí, jímž je řízení o žalobě zaměstnance o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru pravomocně skončeno. Je-li konečným (definitivním) stanoviskem zaměstnance v době rozhodnutí soudu, jímž byla určena neplatnost rozvázání pracovního poměru výpovědi, že netrvá na dalším zaměstnávání, pak nabytím právní moci tohoto soudního rozhodnutí nastává - jak uvedeno výše - fikce skončení pracovního poměru dohodou ve smyslu ustanovení § 61 odst. 3 písm. a) zák. práce, a zaměstnanec nemá nárok na náhradu mzdy (k tomu srov. bod VII. Stanoviska Občanskoprávního a Obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9.6.2004 k některým otázkám rozhodování soudů ve věcech nároků z neplatného rozvázání pracovního poměru podle ustanovení § 61 zákoníku práce, které bylo uveřejněno pod č. 85 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2004).

Z uvedeného vyplývá, že pro závěr o tom, zda základ uplatněného nároku žalobce na náhradu mzdy podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce požadovanou v souvislosti s neplatnou výpovědí z pracovního poměru ze dne 12.5.1999 je opodstatněný, je především významné, jaké bylo v době rozhodnutí soudu, jímž byla určena neplatnost uvedené výpovědi, konečné (definitivní) stanovisko žalobce o tom, zda trvá nebo netrvá na tom, aby ho žalovaný dále zaměstnával. Protože názory účastníků na postoj žalobce k otázce dalšího zaměstnávání u žalovaného, vyplývající z jeho prohlášení učiněného v průběhu řízení o neplatnost výpovědi do protokolu o jednání před Okresním soudem v Prostějově dne 13.3.2000, jsou rozdílné, řešil odvolací soud za daného skutkového stavu - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - mimo jiné právní otázku výkladu projevu vůle ve smyslu ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce. Tuto otázku však odvolací soud vyřešil v rozporu s ustálenou judikaturou. Vzhledem k tomu, že posouzení uvedené otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu z tohoto hlediska rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je v tomto směru podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Podle ustanovení § 240 odst. 1 zák. práce právní úkon (pracovní smlouva, výpověď, dohoda o náhradě škody apod.) je projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.

Podle ustanovení § 240 odst. 2 zák. práce projev vůle může být učiněn jednáním nebo opomenutím; může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit.

Podle ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce je třeba projev vůle vykládat tak, jak to se zřetelem k okolnostem, za kterých byl učiněn, odpovídá pravidlům slušnosti a občanského soužití.

Oznámení zaměstnance, že trvá (netrvá) na tom, aby ho zaměstnavatel po neplatném rozvázání pracovního poměru výpovědí dále zaměstnával, je jednostranným právním úkonem zaměstnance, adresovaným zaměstnavateli, který ke své platnosti nevyžaduje písemnou formu; projev vůle zaměstnance tu může být učiněn jednáním nebo opomenutím, může se tak stát výslovně (mj. též ústně do protokolu sepsaného soudem) nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl zaměstnanec projevit (srov. obdobně právní názor uvedený v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 18.12.1995 sp. zn. 6 Cdo 63/95, uveřejněném pod č. 24 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1996).

O obsahu tohoto právního úkonu mohou - tak, jako tomu bylo v projednávané věci - vzniknout pochybnosti. Pro takový případ se v ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce uvádí pravidla, pomocí kterých lze neurčitost nebo nesrozumitelnost projevu vůle odstranit. Interpretují-li proto účastníci ve svých přednesech či výpovědích v průběhu řízení projev vůle odlišným způsobem, pak taková situace neznamena, že obsah projevené vůle nelze zjistit, neboť zájmy a postoje účastníků v průběhu soudního řízení již nemusejí odpovídat jejich původní vůli, kterou projevili. V takovém případě se soud musí pokusit tento nesoulad odstranit výkladem projevu vůle. Protože smyslem výkladu projevu vůle je objasnit skutečný záměr jednajícího účastníka, není dovoleno pomocí výkladu projevu vůle měnit smysl a obsah jinak jasného právního úkonu.

Výslovný projev vůle se vykládá především podle použitého slovního vyjádření (podle smyslu, které použité slovní vyjádření obvykle znamená). Současně je třeba přihlížet ke všem okolnostem, za kterých bylo slovní vyjádření učiněno (zejména ke skutečné vůli jednajícího účastníka, tj. k tomu, jaký význam přikládal použitému slovnímu vyjádření sám účastník) a zda za těchto okolností bylo mezi účastníky zřejmé, o jaký projev vůle se jedná; rozhodné jsou přitom jen okolnosti, existující v době, v níž byl projev vůle učiněn, neboť jde o to, aby obsah projevu vůle, který jednající učinil, byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době, kdy byl učiněn. Celkové zhodnocení všech rozhodných okolností pak musí odpovídat pravidlům slušnosti a občanského soužití. Výklad projevu vůle (§ 240 odst. 3 zák. práce) může směřovat jen k objasnění jeho obsahu, tedy ke zjištění toho, co bylo skutečně projeveno. Pomocí výkladu projevu vůle nelze „nahrazovat“ nebo „doplňovat“ vůli, kterou jednající účastník v rozhodné době neměl nebo kterou sice měl, ale kterou neprojevil (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14.10.1996 sp. zn. 3 Cdon 946/96, uveřejněný pod č. 29 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1997).

V posuzované věci odvolací soud - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - dospěl k závěru, že z prohlášení žalobce, které učinil v průběhu řízení o neplatnost výpovědi do protokolu o jednání před Okresním soudem v Prostějově dne 13.3.2000, „nelze (s ohledem na celkový obsah jednání soudu ze dne 13.3.2000 a s přihlédnutím k okolnostem, které tomuto jednání předcházely) dovodit, že jím žalobce mínil projevit vůli, že již netrvá na tom, aby jej žalovaný dále zaměstnával“. Podle názoru odvolacího soudu žalobce svým sporným prohlášením, že „na žalobě o neplatnost výpovědi trvá, nemá zájem na tom, aby byl nadále u žalovaného zaměstnán s ohledem na to, jak se k němu zachoval“, „pouze prezentoval svou ochotu dohodnout se s žalovaným na ukončení sporu za určitých

podmínek“, které „sice nevyplývají přímo z jeho prohlášení, tak jak bylo v protokole zachyceno, ovšem jsou zachyceny v projevu zástupce žalobce a jsou zcela v kontextu s obsahem jednání mezi žalobcem a jeho zástupcem ze dne 10.3.2000“. S tímto úsudkem odvolacího soudu o jiném obsahu výslovného projevu vůle žalobce, než jaký se podává z použitého slovního vyjádření, nelze souhlasit.

Lze připustit, že žalobce - byť v té době zastoupen advokátem - zřejmě nebyl obeznámen s následky svého prohlášení z hlediska vzniku nároku na náhradu mzdy z neplatného rozvázání pracovního poměru a že obsah jeho prohlášení mohl být motivován zájmem o smírné vyřešení sporu se žalovaným (jak se podává z následného vyjádření jeho zástupce). I když za dané situace lze chápat snahu odvolacího soudu o nápravu obsahu sporného prohlášení žalobce, které mělo zásadní vliv pro opodstatněnost jeho nároku na náhradu mzdy podle ustanovení § 61 odst. 1 zák. práce, nelze opominout, že z hlediska závěru o obsahu projevené vůle není podstatná tzv. vnitřní výhrada (mentální rezervace) jednajícího účastníka, tedy, zda účastník při projevování vůle sledoval jiný cíl, než který ve skutečnosti projevil, a významný není ani motiv, či pohnutka, tj. vzdálenější předpoklady a představy, z nichž jednající vychází a které vedou k utváření jeho vůle, avšak zůstávají skryty a druhá strana o nich neví. Podstatné totiž je toliko to, co lze objektivními hledisky hodnotit, tedy to, jakou vůli účastník (účastníci) ve skutečnosti projevil. „To, co si strana myslí, je zcela nerozhodné; k normotvornému procesu patří jedině projev vůle, ostatní je úplně nerozhodné. Jen to, co obsahuje projev vůle, je obsahem smlouvy...“ (srov. Sedláček, J., Rouček, F.: Komentář k čsl. obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, Praha 1936, díl IV., s. 78). Chybějící projev vůle nemůže být nahrazen pohnutkou jednajícího účastníka ani v případě, kdyby to podle úsudku vnějšího pozorovatele odpovídalo pravidlům slušnosti a občanského soužití, neboť na základě pravidel ekvity lze za určitých podmínek odmítnout ochranu výkonu práva, nelze však právo nově konstituovat.

Z uvedeného vyplývá, že, projevil-li žalobce v průběhu řízení o neplatnost výpovědi, kterou mu dal žalovaný dopisem ze dne 12.5.1999, u jednání před Okresním soudem v Prostějově dne 13.3.2000 ústně do protokolu určitým a srozumitelným způsobem svoji vůli („na žalobě o neplatnost výpovědi trvám, nemám zájem na tom, abych byl nadále u žalovaného zaměstnán s ohledem na to, jak se ke mně zachoval“), není možné pomocí výkladu projevu vůle dovozovat, že žalobce toliko vyjádřil svou ochotu skončit řízení soudním smírem, jestliže ani okolnosti, jimiž žalobce svůj nezájem na dalším zaměstnávání u žalovaného odůvodnil („...s ohledem na to, jak se ke mně žalovaný zachoval“) tomu nenasvědčovaly. Takovým výkladem projevu vůle je totiž v rozporu s ustanovením § 240 odst. 3 zák. práce měněn smysl a obsah jednoznačného právního úkonu, což je - jak uvedeno výše - nepřijatelné.

Protože rozsudek odvolacího soudu není správný, Nejvyšší soud České republiky jej podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o.s.ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náklady exekuce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní samospráva](#)

- [Zákonný soudce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přebírání důkazů z trestního řízení před správními soudy](#)
- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)